

સુધારા

વધારા સાથે.

પ્રવિણા વિલાસી

કાવ્ય-માળા

ભાગ બીજો.

દાહરો.

કરો ભક્તિ કીરતારની, કરો પરમાર્થ કામ;
સુકૃત જગમાં કરો, સદા રહે અવિચળ નામ.

રચનાર તથા છપાવનાર,
લાલશંકર ઇન્દિરલાલ ત્રીવેદી તથા
શંકરલાલ પીતામ્બર વ્યાસ,
કાળુપુર ભડેરી પોળ—અમદાવાદ તથા મુંબઈ.

સંવત ૧૯૭૪.] સર્વ હક્ક સ્વાધીન. [સને ૧૯૧૮.

આવૃત્તિ પહેલી પ્રત ૧૦૦૦.

મુલ્ય એક આનો.

પહેલો ભાગ અમારી પાસેથી મળશે.

ગુજરાતી કોપીરસનો જાહેરાતમાં પૂછાતા સવાલો.

—:—

પ્રશ્નને ત્યાં પાપ પુન્ય જરૂરી પૂછાશે.

તમે કેટલા બંગલાઓ બનાવ્યા? તમે કેટલા દામ ગાંઠે બચાવ્યા?
ચલાવી તમે કેટલી ત્યાં દુકાનો? પ્રશ્ન તે તમોને નથી પુછવાનો.
તમે કેટલી રોજ ચીરોઠ પુકા? તમે કેટલી વાપરી ચાહ ભુકા?
તમે ચાવતા કેટલા રોજ પાનો? પ્રશ્ન તે તમોને નથી પુછવાનો.
કંઈ જાતના પહેરતા છુટ જોડા? ઘરે રાખતા કેટલા ગાય ઘોડા?
જતા કેટલા ગાડી ને ગાડીવાનો? પ્રશ્ન તે તમોને નથી પુછવાનો.
તમે કેટલી ભાઈ ભાષા બણ્યા છો? બીએ, એમે. એમડી શું થયા છો?
ચયા છો. જે.પી., છે ચાંદ સી.આઈ.ધ.નો? પ્રશ્ન તે તમોને નથી
પુછવાનો.

કંઈ જાતના ખારતા ઘેર લેખ્યો? કંઈ જાતની વાપરી બેસ્ટ કેપો?
બીએ ડેસ હતો કેવો પહેરવાનો? પ્રશ્ન તે તમોને નથી પુછવાનો.
તમે કેટલાં ભાઈ વસ્ત્રો ભેગાં કર્યાં છે? કંઈ જાતના અતરો વાપર્યાં છે?
તમે વાપર્યાં પાન ગુલાબદાનો? પ્રશ્ન તે તમોને નથી પુછવાનો.
ઊનાળે હવા ખાવા કયે સ્થળે જતા? તમે રેલવેમાં કયો વર્ગ લેતા?
તમે કેટલી મીજબાની કરી ભુવાનો? પ્રશ્ન તે તમોને નથી પુછવાનો.
મુલાકાત લીધી તમે હોટલોની? ભાગી ગરદનો કેટલી બોટલોની?
લવંડર અને સેન્ટની શીશીઓની? પ્રશ્ન તે તમોને નથી પુછવાનો.

ત્યારે પ્રશ્ન તમોને શું પૂછશે?

તમે કેટલી પ્રશ્નની ભક્તિ કીધી? ગરીબો તણી શી આશીશ લીધી?
તમે કેટલાં કીધાં પુન્ય કામો? પ્રશ્ન તે તમોને જરૂરી પુછવાનો.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૭૫૩૨ વર્ગિક

પુસ્તકનું નામ ત્રિવિધી-વિભાજન કાવ્યશાસ્ત્ર

વિષય ૬ - ૧૪

ફેશનેબલોને સ્વર્ગની નોટીસ.

(Notice from Heaven.)

(રાગ—ધરી ચાદ અમદાવાદથી એકાદ વસ્તુ લાવજો.)

શ્રીય યેન બંધુઓ આ નોટીસ ધ્યાનમાં રાખજો,
 વળી હોય દીલમાં જો દયા તો દુર્ગુણોને ત્યાગજો;
 સ્વર્ગમાં સુધરેલ ફેશન નહી મળે તે લાવવા સંભારજો,
 માટે સર્વ સામગ્રી લઈને તમે સ્વર્ગ વહેલા આવજો.
 ચીતા તમે ચીરૂની પ્રથમ તે ખડકાવજો,
 વળી હિપર ખીડીઓના ખંડો ખાસ તે રખાવજો;
 સળગાવવાને માચીસ બોક્સનો ઓરડર તમે આપજો,
 સર્વ સામગ્રી લઈને તમે સ્વર્ગ વહેલા આવજો.
 હોટલનું ત્યાં નામ નથી તો વસ્તુ ક્યાંથી મળશે ?
 અહા ! ગરમ ચહાના પ્યાલા બનાવી કોણુ આપશે ?
 કોકો અને કોશી તણા ડબ્બા લાવવા સંભારશો,
 સર્વ સામગ્રી લઈને તમે સ્વર્ગ વહેલા આવજો.
 સોડા લેમનની શીશીઓની પેટી પેક કરાવજો,
 વળી અંદર વીસ્કી ખાન્ડીની ઓટલોને રખાવજો;
 જીંજર ટોનીકની તપાસમાં ધ્યાન તમે રાખજો,
 રાસબરીનો સવાદ ચાખવા સ્વર્ગ વહેલા આવજો.
 ડોક્ટર કે ત્યાં વેલ નથી તો દવા કોણુ આપશે ?
 અહા ! તાકાત આપનાર ટોનીક ગોળીઓ કોણુ તે ચખાડશે;
 ઝાડલીવર ઓછલ ને સીરપફ્રોસફ્ટ લાવવા સંભારશો,
 સર્વ સામગ્રી લઈ તમે સ્વર્ગ વહેલા આવજો.

એકાદ ઉંટ વૈઘને ખાસ લાવવા સંભારશો,
નાડી વૈઘના ઢાંગી નેતાને ખાસ તેડી લાવજો;
પેટનું દવાનું પોકળ ચલાવનાર પ્રેક્ષકરને લાવજો,
સર્વ સામગ્રી લઈ તમે સ્વર્ગ વહેલા આવજો.

શ્રરાખ ખાનાખરાખના શોખીનો ધ્યાનમાં રાખશો,
જો જેન્ટલમેન હો તો પીપો પેક કરીને લાવશો;
ચપણીઉં ને ચણા ખાસ લાવવા સંભાળશો,
વળી સર્વ સામગ્રી લઈ તમે સ્વર્ગ વહેલા આવજો.

રમવાને પલેઈંગ કારડસના પતાં લાવવા સંભારજો,
વળી સોકટાંબાજીના શોખીનો ખાસ ધ્યાનમાં રાખશો;
જરથી તમે જેન્ટલમેન હો જે જોઈએ તે લાવશો,
સર્વ સામગ્રી લઈ તમે સ્વર્ગ વહેલા આવજો.

હોર કરીંગ સલુન ત્યાં નથી તો કેમ તમને ચાલશે,
અહા! ફેશનેબલ બાલ તમારા કોણ ત્યાં કાપશે;
પ્રખ્યાત એક બારબર લાવવાને તે સંભારશો,
સર્વ સામગ્રી લઈ તમે સ્વર્ગ વહેલા આવજો.

નાટક ચેટકના નવીન નખરા કોણ બતાવશે,
તાલીમબાજ એકટીંગો કોણ ત્યાં દેખાડશે;
એકાદ હુશીયાર એકટરને સાથે તેડી લાવશો,
સર્વ સામગ્રી લઈ તમે સ્વર્ગ વહેલા આવજો.

ઓરડર પ્રથમ આપતાં અહા લાવી કોણ આપશે,
અહા! ગરમ ગરમ બજીયાનો સ્વાદ કોણ ચખાડશે;
માટે એકાદ હુશીયાર હોટલમેનને સાથે તમે લાવશો,
સર્વ સામગ્રી લઈ તમે સ્વર્ગ વહેલા આવજો.

કાલર નેકટાઇ ને પીનો પહેરવાને લાવશો,
 સ્ટોકીંગ સ્ટીકા લાવવા ખાસ તે સંભારશો;
 ચશ્મા અને ચીફ્ટ ખાસ સંભારી લાવશો,
 સર્વ સામગ્રી લઈ તમે સ્વર્ગે વહેલા આવજો.
 સાર ફેશનથી મળ્યો નહીં કરતાં બહુ વીચાર;
 ફેશન વ્યસનના ફાંદથી દુનીયા થઈ ખુવાર.

દારૂના ફાયદા.

નમારા કુટુંબને બીખ માગતુ કરવું હોય તો દારૂડીયા બનો;
 ધરમાં એક પાઇ પણ રહેવા ના પામે તે કરવું હોય તો દારૂડીયા બનો.
 આખરનું પ્રદર્શન ભરવું હોય તો દારૂડીયા બનો;
 ધરની ખાચડીની પાસે જણુસ દાગીના ન રાખવા હોય તો દારૂડીયા બનો.
 ધરના છોકરાને બીખ મગાવવી હોય તો દારૂડીયા બનો;
 શરીરનું સત્યાનાશ વારવું હોય તો દારૂડીયા બનો.
 આખર અને બુદ્ધીના ખટારા ભરવા હોય તો દારૂડીયા બનો;
 દાકતરને ત્યાં દરરોજ જવું હોય તો દારૂડીયા બનો.
 ખરાબમાં ખરાબ કંગાળ અવસ્થા ભોગવવી હોય તો દારૂડીયા બનો;
 જલદી સ્વર્ગધામ જવું હોય તો દારૂડીયા બનો.
 કુરાન ખાઇબલ ગીતાનું અપમાન કરવું હોય તો દારૂડીયા બનો;
 કાયમના માટે અશક્ત બનવું હોય તો દારૂડીયા બનો.
 કાયમના માટે રોગી બનવું હોય તો દારૂડીયા બનો;
 બુદ્ધાપો જલદી લાવવો હોય તો દારૂડીયા બનો.
 ખાવાને પુરતું અન્ન ના મળે તેમ કરવું હોય તો દારૂડીયા બનો;
 અબ્જરમાં કોઈ પૈસાનું ધીરે નહીં તેમ કરવું હોય તો દારૂડીયા બનો.
 (દુનીયાનું નીકંદન કરનાર દારૂ ને અભિચાર છે.)

દારની દુનીયાં ઉપર ચડાઈ.

—:૦:—

દાર કહે આ દુનીયા માંહી દેવ સરીખો હું ગણાતો;
 સર્વ વ્યસનની માંહી પહેલે નંબર પડાતો.
 બીતા કુરાન ને બાઈબલ મુજને બહુ ધીક્કારે છે;
 પણ તે ધર્મના પાલન કરનારા માન મને બહુ આપે છે.
 કોઈ જાના કોઈ ઘેરે કોઈ પીઠે જમને પીતા;
 ધર્મ દોપના બાદ થકી આજે વીરલા નર તે બીતા.
 પ્યાલો પ્રથમ પેટમાં પડતાં જોર શરીરમાં જણાતું;
 બીજો પ્યાલો ચહડાવતાં તો મહોડું ભાષતું ધુર શકતું.
 રાજને પણ ગાય થકી તો રંક અતી તેતો કર્યા;
 શરાબની સહેલ કરતાં સીધા સોનાપુરમે' ગયા.
 દાર તાર કાર મહોડું તે દુનીયાને દીવાની કીધી;
 કંઈ જણાએ પ્યાલો પીતાં ઈજ્જત આપર મુકી દીધી.
 ધરની નારીનાં ઘરેણા વેચ્યાં પ્યાલો પીવાને કાજ;
 શરાબ સાથે શોખજ કરતાં મુકી ઇજ્જત ને લાજ.
 ઘી દુધ સાકર ખાવાનું મુકી શરાબ કેમ લાવે છે;
 યમપુરીમાં જવાનો રસ્તો જલદી તે બતાવે છે.
 કુદરત પણ કોપાયમાન થાતાં કેર અતી પછી કરે છે;
 મુવાલી જેવા હાલે પછીથી મસ્ત થઈને ફરે છે.
 શરીરની શક્તિ ચાલી જતી નુર જરા નહી દેખાતું;
 આવી સરસ ઉત્તી દેખી મન બહુ કેમ હરખાતું?
 શંકર કહે સજ્જન બંધુ દારથી શું ફાયદા મળશે?
 ધન, દોલત, ઇજ્જત ને આખર સદાને માટે ટળશે.

સુધરેલાની એમ બાબત છે.

ગઝલ.

સુધારામાં વધી ફેશન, વળી વધ્યાં બહુ વ્યસન;
 અમારે બનવું છે ઇંગ્લીશ મેન, અમારી એમ બાબત છે.
 ચડાવી નેકટાઇ ને કાલર, પછીથી ગન્યા તે સર;
 પણ ખીસા નથી ભાઇ તર, અમારી એમ બાબત છે.
 પરાણે પચીસ કમાતા, તેમાંથી લોજમાં ખાતા;
 બાકીના બડે વ્યસનોમાં જતા, અમારી એમ બાબત છે.
 પગારે તો પુર થાતુ, અરેરે મનથી ભાતુ;
 ભુવો ફેશનનું ખાતુ, અમારી એમ બાબત છે.
 અરે? સાહેબ થઇને ફરવું, માથે કરજ ખુબ કરવું;
 ફેશનની હોળીએ બળવું, અમારી એમ બાબત છે.
 ચઢા, બ્રાન્ડી અને બોટલ, ચોથી વહાલી લાગે છે હોટલ;
 અઢારે વર્ણુ ત્યાં જમે છે, અમારી એમ બાબત છે.
 બુટ, સ્ટોકીંગ, દંડો ને દારૂ, આચાર વીના તો અંધારૂ;
 કેવું છે સ્વર્ગનું બારૂ, અમારી એમ બાબત છે.
 સ્ત્રીઓને શોખીન બનાવીશું, અરે ફેશનેબલ ક્રાક પહેરાવીશું;
 ફેશનેબલ માર્ગ બતાવીશું, અમારી એમ બાબત છે.
 સુધારો બહુ જો કરતા, શરીરે સીક તો પડતા;
 દવા લેવા રોજ રખડતા, અમારી એમ બાબત છે.
 શરીરમાં શક્તિ ના દેખાતી, બુદ્ધી બાર કોસ દોડી તો જાતી;
 ઉત્તી આવી તો થાતી, અમારી એમ બાબત છે.
 નીતી વીના ઉત્તી નહીં ચાશે, બ્રહ્મચર્ય વીના દુઃખ નહીં જાશે;
 કળા વીના જહોજલાલી નહીં ચાશે, ખરી અજમાવેલી બાબત છે.

ધરનો સ્વામી ભલે બીખ માગે પણ હું ફેશનેબલ થઈ ફરવાની.

કયા સાંભળો ફેશન ફેરી સુધારામાં હું શું શું કરવાની ?
 ધરનો સ્વામી ભલે બીખ માગે હું ફેશનેબલ થઈ ફરવાની.
 ફેશનેબલ પોલકા પહેરી ફેશનમાં ગુલ થાવાની,
 ફેશનેબલ ધાધરા સીવડાવી આનંદમાં તો રહેવાની;
 ચાલ પણ અપ દુ ડેટ ફેશની ચાલે ચાલવાની—ધરનો૦
 જુના રીવાજોને જુતા મારી ખારીક વસ્ત્ર પહેરવાની,
 અંગ ઉઘાડું દેખાશે તેની પરવા જરા નહીં કરવાની;
 કાળા મુખને ગોરૂ બનાવવા પાવડર ઉપર લગાવવાની—ધરનો૦
 નાટક જોવા જાતે હું આનંદથી ત્યાં જવાની
 ધરનો સ્વામી બીખ માગે તેની દરકાર જરા નહીં કરવાની;
 એડીવાળા જુટ પહેરી છત્રી ઝાલી ફરવાની—ધરનો૦
 ફક્કડ ફેશનેબલ બાલ હોરીને સેથો અંદર મુકવાની,
 ટાપ ટીપ ને ધોરકો કરવા બનતું હું તો કરવાની;
 મડમ બનવાને કાળે હું હીંદુપણું છોડવાની—ધરનો૦
 ફેશનેબલ બીલોરી કાચની બંગડીયો હું પહેરવાની,
 ધરમાં નાણા ના હોય તો ઉધારે મંગાવવાની;
 નીતી દયા ને સદાચારનો સુધારો કયે ભલે કરવાની—ધરનો૦

પંદર લાખની પુંજનું પાણી.

મુરત શહેરનો સફરી શેઠીઓ મુંબઈ કમાવવાને આવ્યો,
 પુંજમાં પંદર લાખ રૂપીઆ સ્ત્રીને તો સાથે લાવ્યો.

આનંદ રોડના સ્ટેશન હિતરી લોજ તરફ વીદાગરી કરી,
 ફરસ્ટ ક્લાસ રૂમ રાખીને ચાર્જ દીધો સઘળો ભરી.
 વીકટોરીઆને ભાડે કરીને આખા શહેરની પ્રદક્ષણા કરી,
 ધંધા જેટલા ધ્યાનમાં આવ્યા લીધા સઘળા હૃદયમાં ધરી.
 શોખીન નરનારી શહેર માંહી શોખ સારો કરવાને લાગ્યાં,
 નાટક ચેટક સીનેમેટોગ્રાફ આનંદ જોવા લાગ્યાં.
 પુંજ હતી પોતાની પાસે દીલમાં જરા નહી ગભરાતાં,
 અનેક ફેશનેબલ ચીજો વહેરી આનંદ માંહી હરખાતાં.
 સ્વર્ગ પુરી આ મુંબઈ નગરીમાં માત પીતાની ખોટ દેખાતી,
 ખાકીની તો બધી ચીજો મુંબઈ નગરીમાં નાણાંથી મળતી.
 ધણા દીવસની મોજ પછીથી અનેક તરંગો દીલમાં કર્યાં,
 અનેક ધંધા શોધી કહાડી પગલાં તેની પાછળ ભર્યાં.
 સર્વ ધંધામાં સદાનો ધંધો સારો દેખાવાને લાગ્યો,
 સદા કરવા સદા રે કરવાનો તરંગ દીલમાં તો જાગ્યો.
 વ્યાયધુની પર પેઢી રાખી દુકાન સારી શણગારી,
 અપ દુ ડેઈટ ફેશનેબલ બનવા મનમાં લીધું વીચારી.
 ખીલોરી કાચના બહોળા તકતા દુકાનમાં દીધા લગાવી,
 હાંડી ઝુમરના ત્યાં ગલાસો દીધા પુશકળ લટકાવી.
 પરપોટીયા બેંકમાં નાણાં મુકી વહેવાર ચાલુ પોતે કર્યાં,
 વાળ વગડાવી પ્રખ્યાત ચર્ચને ઓલ શહેરમાં પોતે કર્યાં.
 ચાંચ દસ ગુમાસ્તા રાખી ધમધોકાર ધંધો ચલાવ્યો,
 ચવન ખાવાને ઈલેક્ટ્રીક પંખો દુકાન માંહી રખાવ્યો.
 ટાઇપ રાષ્ટ્રીય મશીન રાખ્યું સફાઈથી કામો કરવાને,
 એગામેગી ધીરધારનો ધંધો લાગ્યો સટોરીઓ કરવાને.

પાંચ કમાયો પચીસ કમાયો રૂપીઆ લાગ્યો કમાવવાને,
 પચીસ મુકીયા પચાસ મુકીયા રૂપીઆ ખોવા માંડ્યા હજારોને.
 બીજનેસમાં પુર નોભેજ ન હતું પારકી શીખામણે ધંધો કરતો હતો.
 સદા બજારમાં સદા કરવા દીવસે ઉડી ત્યાંજ જતો.
 રૂના સદા કરતાં કરતાં રૂપીઆ પુશકળ કમાવવાને લાગ્યો,
 ચાંદીનો તો સદા કરવા વીચાર દીલમાં ત્યાં જાગ્યો.
 વીનાશ કાળે વીપરીત બુદ્ધી આ ગૃહસ્થની થવા લાગી,
 ચાંદાનો તો સદા કરતાં પુંજ પુશકળ હાથ લાગી.
 બીલડીંચ પોતાના ધરની બંધાવી દીલમાં બહુ રાજીજ થયો,
 બોમ્બે શહેરના સદા બજારમાં પ્રખ્યાત પોતે થઇ ગયો.
 ધીરધાર ને સદાનો ધંધો ધમધોકાર કરવાને લાગ્યો,
 મસત મુનીઓ દુકાનમાં રાખી વેપાર મોટો ચલાવ્યો.
 ટેલીફોન નંબર તેર હજારની પેઢી ઓળખાવવાને લાગી,
 ચાંદીનો તો સદા કરતાં ગોળી જબરી ભાઇને વાગી.
 પચીસ લાખનો ચોખો ચાંલ્યો લાભ સાહેબના કરમમાં આવ્યો,
 ઢીલાઢસ ટાંટીયા ને વીલે મોહડે ઘેર આવ્યો.
 પચીસ લાખ રૂપીઆ પુરા કેવી રીતે તે કરશું,
 ઇજ્જત આપર રાખીને આ દુનીઆમાં કેમ કરીને કરશું.
 અનેક વીચારો કર્યા પછી મારવાડી સાથે ટેલીફોન ચલાવે છે,
 તેર હજાર નંબરની પ્રખ્યાત પેઢીનો માલીક તમને બોલાવે છે.
 પાયધુનીની પ્રખ્યાત પેઢી હતી ને મારવાડીને સંદેશ ન આવ્યો,
 શું કામ શેઠજી છે તમારે સંદેશો ટેલીફોનથી તુરત કહાવ્યો.
 નાણા સંબંધી કામ તમારું છે જલદી અહીયાં આવોને,
 સવડ બને જો સારી રીતે વીશ લાખના ચેક લાવોને.
 મારવાડી જાણે દાવ સારો છે ને ગરજે બાબ સાર મળશે,
 બંદાનો તો ફેરાનો ફાયદો સારી રીતે તે મળશે.

વીકટોરીયાની અંદર બેસી મારવાડી સટ્ટેરીયાને ધરે મયો,
 શેઠને પધારતા સાથે આનંદ સતકાર ખુબ થયો.
 વીશ લાખ રૂપીઆ ભેષ્યે હમારે કેમ તમારાથી બની શકશે,
 બાજુ પણ સારી રીતે સવડ પડતું તે મળશે.
 સાત ટકાના સારા બાજુ રૂપીઆ વીશ લાખ તેને ધીર્યા,
 બોમ્બે બેંકના ચેકો આપી શેઠ ત્યાંથી પાછા ફર્યા.
 બીજે દીવસે બીલડીંગને બાઈડીનું ઘરેણું ઘરાણે મુકી દીધું,
 પચીસ લાખમાંથી બાવીશ લાખનું દેવુ બાઈએ ચુકવી દીધું.
 ઈજ્જત રાખવાને માટે ગાંઠની મુડી મુકી દીધી,
 ધીરધાર કરવાને માટે નાણાં વીના પેઢી બંધ કીધી.
 જમે મુકનારા લોકોએ પવન ઝપાટે વાત સાંભરી,
 નાણા પાછા મેળવવાને ચાલ્યા ઈરાદો ત્યાંજ કરી.
 પંદર લાખની પોતાની પુંજ ગુમાવતાં તેવીશ લાખનું કરજ થયું,
 સદા કેરા ધંધા કરતાં ગાંઠનું ગોપીચંદન ચાલી ગયું.
 ઉપરા ઉપરી જનસમાજમાંથી દાવા લાગ્યા કરવાને,
 સદાનો તો ધંધો કરતાં બાઈ લાગ્યા પોકો મુકવાને.
 વીશ લાખ ધીરનાર મારવાડીને પૈસો પાછો એક ના ભર્યો,
 હાઈ કોર્ટનો આશરો લેઈને દાવો તેને તુરત કર્યો.
 પુરી જુઆની કોર્ટ લેતાં સાર નીકળી તે આવ્યો,
 સાદા આતો સદગ્રહસ્થે સધળો પૈસો સદામાં ગુમાવ્યો.
 ઈજ્જત આખર રાખવા કાજે નારીના ઘરેણાં વેચી દીધાં,
 બીલડીંગ વેચી બીજું વેચીને થોડા નાણા પુરાં કીધાં.
 પાસે પાઈ દેખાતી નથી આ ગૃહસ્થ હવે તો શું કરશે,
 બાવીશ પચીસ લાખનું દેવું કેવી રીતે ભાષ ભરશે.
 ન્યાયાધીશે દવા લાવી નાદારીમાં તો ઠરાવ્યો,
 સધળા જણના દાવા સાંભળી કેશ કહાડી તો નાંખ્યો.

મારવાડી કહે ખારજ વાગ્યા વીસ લાખનું પાણી થયું,
 હોંસ શકતી ને શુરાતન સધળું તરત ચાલ્યું ગયું.
 પોતે પછીથી ચાદર ઓઢી બેઠો ત્યાં તો રોવાને,
 મારવાડીનો ફળેતો લાગ્યા ત્યાં તો લોકો જોવાને.
 સદાનો તો ધંધો કરતો શેઠીયો પાયમાલ થયો,
 મારવાડીને ઈજ્જત આપરૂ સાથે લેતોજ ગયો.
 ભારે વ્યાજ સટોરીયા સાથે લેતા ગાંઠની મુડી ગુમાવી,
 મારવાડીએ ત્યાંથી પછી ખુબી એક ચલાવી.
 મુંબાઇ નગરી છોડીને કલકત્તા તરફ ચાલ્યો ગયો,
 શંકરલાલે સ્વપના માંહ આ સધળો તરંગ જોયો.
 સદા કેરા ધંધા કરશે કોક દીવસ નક્કી ખાડે પડશે,
 ધન ઈજ્જત ને આપરૂ નક્કી ખુવાર તે કરશે.
 પ્રભુ સર્વ બંન્ધુને શુદ્ધ બુદ્ધી આપે આશા એવી રાખું છું,
 ક્ષમા કરશે હે દેશી ભાઇઓ મારી તમારી માગું છું.
 ઈશ્વર કૃપાથી અન્ય ઉદ્યોગો તમને આવી તો મળશે,
 સદા કેરો કુછંદ છોડતાં સર્વ દુઃખડાં તો ટળશે.

આજ કાલના વધારા.

ફરસટ આ દુનીયા માંહી ફક્કડ મેનો બહુ વધવાના,
 કાલર નેકટાર્થ ગળે લગાવી આનંદમાંહ ફરવાના;
 ખુટ સ્ટોકીંગથી સજ થઇને સ્ટીક ઝાલી ફરવાના,
 ઓલ દુનીયાની માંહી આવા સુધારા બહુ વધવાના.
 ખીજે ખીડી મરચન્ડો આ દુનીયા માંહી બહુ દેખાવવાના,
 ગલીએ ગલીએ દુકાન કહાડી ભાઇસાહેબ બેસવાના;
 સોહીનું પાણી થાશે ફાયદા એટલા થાવાના.—ઓલ૦

ત્રીજે ટી મરચન્ડો આ દુનીયામાં બહુ દેખાવવાના,
 કોઈ મસાણી તો કોઈ સમસાણી હોટલના માલીક થાવાના;
 માતી બેઠો દુર કરીને સાથે બેસી જમવાના.—ઓલ૦
 ચોથે કંઈ ચાલાક નરો રોપ મારીને ફરવાના,
 ફેશનેબલ કપડાં પહેરી ટાપટીપ પુરતી કરવાના;
 ઘરની અંદર નાણા માટે શંખમશંખા ઉડવાના.—ઓલ૦
 શીશ્યભાઈ ફેટોગ્રાફર ફ્રેનોલોજિસ્ટ વધવાના,
 ભવીશ્ય તમારું દોઢીયાં આપો જલદી ભાખી આપવાના;
 પોતાનું ભવીશ્ય ક્યારે ખુલશે તે માત્ર ભગવાન જાણવાના.—ઓલ૦
 છઠ્ઠે છન્નુ ટકા ભાઈ છ વ્યસનોમાંથી કોઈક ખચવાના,
 ચહા, ચીરઠ, આન્ડી ને સીગારેટ ધણા જણા તો પીવાના;
 પરધન હરતાં ખરાબ કામ કરતાં કોઈ વીરલા નરતો ડરવાના.—
 ઓલ૦

સાતમે ખાનગી સરવીસ કરનારા આ દુનીયામાં બહુ વધવાના,
 ટક્કાના ત્રણ શેરે દમડીના દોઢ શેરે ઉપર માગ્યા બે મલવાના;
 નોન મેટરીકની વેલ્યુ બાઈ કોષ્ટ ભાગ્યેજ કરવાના.—ઓલ૦
 આઠમે મીથ્યા આડંબર આ દુનીયા બહુ લોકો કરવાના,
 દેખાદેખી વ્યસનોમાં ને ફેશનમાં બહુ ફસવાના;
 પાકો વીચાર ક્યાં વીના તન, મન, ધનની પાયમાલી કરવાના.—
 ઓલ૦

નવવે કોષ્ટ નાડી વૈદ્યો આ દુનીયામાં એકાદ પુસ્તક વાંચી થાવાના.
 નાડી તપાસની પરીક્ષામાં ઢઢા જેટલું જાણવાના;
 ખરા વૈદક શાસ્ત્રીને કલંક આવા લગાડવાના.—ઓલ૦
 દશમે આ દુનીયાની માંહી ડોસા જલદી ખનવાના,
 જીવાનીના ખરા જોશને બ્રષ્ટ કરી તો નાંખવાના;
 જીવાનીમાં ખુદ જોવા હાલ હવે યુવાનોના દેખાવાના.—ઓલ૦

અગીઆરમે આ ઈન્ડિયા માંહી રાગી મેનો બહુ વધવાના,
 કોઈને સીકનેસ કોઈને વીકનેસ કનઝંપશન કોન્સ્ટીપેશન થાવાના.
 કોઈને ચાંદી કોઈને પરમ્પ્રિયા કોઈને વીશફોટક થાવાના—ઓલ
 આરમે બેરીસ્ટર, પ્લીકર, સોલીસીટર બહુ વધવાના,
 ડોક્ટર, સૌરટર, મીસટર, ટયુટર ટર ટર ડીમી મેળવી ફરવાના;
 ટર ટર સો કોઈ થાશે જરથી તર કોઈ ભાગ્યે થાવાના.—ઓલ
 તેરમે ત્રીજુવન કૃપા કરે ને બ્રીટીશ રાજ અમર રહે,
 કંઠરબાલ તો મારી માગી સર્વ બોધ તમને કહે;
 નીતી, સદાચાર, સદગુણ વધારી આનંદમાં જે કોઈ રહેશે,
 સ્વર્ગમાંથી ઝરતું અમૃત વીરશે નર તે તો પીશે.

મુંબઈની કમાણી મુંબઈમાં સમાણી.

મન્થલી સરવઈયું.

લોકો ભલે વીચાર કરી કરીને આ દુનીઆમાં થાકવાના,
 પણ પૈસાદાર અક્કલ વીના કોઈ ભાગ્યેજ થાવાના.
 શોખ લાગ્યા ફેશન કેરા પાયમાલ તેમાં થાવાના,
 મુંબઈ નગરીના કમાયલા નાણાં મોજ શોખોમાં જીવાનાં.
 પચાસ રૂપીઆ પરાણે કમાતા તેમાંથી બે રૂપીઆ પાનપટીમાં જીવાના,
 ફરસ્ટ ક્લાસ વોશીંગ કમ્પની સહેલમાં બે રૂપીઆ ખરચાવાના;
 દુ રૂપીઆ તલક બીડીઓની મોજશોખમાં જીવાના—મુંબઈ.
 સારો બારબર હેરકટીંગમાં મળે તેમાં એકાદ રૂપીઓ ખરચવાના,
 સેન્ટ લવંડરની શોખ સહેલમાં એકાદ રૂપીઓ વાપરવાના;
 બીફ સીગારેટના શોખીન વ્યસનોમાં એકાદ બે ખરચાવાના—મુંબઈ.

હોટલમાં તો હાજરી આપતો દરરોજના એકાદમે આના જવાના,
 એ હીસામે ફાર રૂપીઝ મહીનામાં વપરાવાના;
 બાર્ડ દોસ્તોને ટી પાર્ટી આપતાં એ રૂપીઆ તો જવાના—મુંબઈ.
 નાટક દેવની દરશન કરવા જતાં એ રૂપીઆ ખરચાવાના,
 વળી શોખ હોય જો બોટલનો એ ચાર તેમાં જવાના;
 સોડા-લેમન-જીંજર માંહી એકાદ રૂપીઆ ખરચ કરવાના—મુંબઈ.
 પચાસ રૂપીઆની માંહીથી વીસ પચીસ આવી રીતે ખરચાવાના,
 બાકીના રહેલા રૂપીઆમાંથી કુટુંબ ખરચ કેવી રીતે કરવાના;
 કાંઈક બંધુ ઉધારે લાવી પણ રોપ પુરતો મારવાના—મુંબઈ.
 દરરોજ બંધુ મુંબઈને આ દુનીયામાં કોઈ માનવાના,
 કંડ બંધુ કરકસર ને નીરવ્યસની થઈ ફરવાના;
 ને બંધુ ઉલોગ દુખર યા ઉત્તમ નોકરી કરવાના (સુખી).

ઉપકાર.

હિન્દુ, મુસલમાન, પારસી, યુરોપીઅન અને યુરેઝીઅન, જે
 ભાઈઓએ આ ચોપડી વાંચી તેના કાવ્યો સાંભળી મને જે ઉત્તે-
 જન આપ્યું છે તેમનો ખરા અંતઃકરણપૂર્વક આભાર માનું છું.
 મારા લખવાનો ઉદ્દેશ માત્ર દરેક બંધુ દુરાચાર, દુષ્ટ વ્યસન,
 કેશન આદિથી દરેક મનુષ્ય બચવા પામે કે જેથી તેમને દુષ્ટ
 વ્યસનો છોડવાથી ખરી તનદુરસ્તી, દુરાચાર છોડવાથી સદગુણ ને
 કેશન છોડવાથી ધનનો બચાવ અવશ્ય થશે. છતાં કોઈ પણ સ્થળે
 મારી ભુલ બોલવા, ચાલવામાં કે લખવામાં દેખાય તો ખરા અંતઃ-
 કરણથી માફી આપશો.

તમે ચોપડી ખરીદી જે ઉત્તેજન આપે છે તે નાણા સારી
નથી સારી ખીલવણી કસ્વાની શોધોમાં વપરાય છે.

લી૦ સેવક,

શંકરલાલ પી. વ્યાસ.

હે પ્રભુ ન્યાયી ખીટીશ રાજ અમર રહો !

(કાવ્ય ખીજું—રાગ જય જય ગરવી ગુજરાત)

લેખક:—શંકરલાલ પિતામ્બર વ્યાસ.

અમર તપો આ રાજ, પ્રભુજી અમર તપો આ રાજ;
ના રહે કોઈ મનુષ્યના રાજ, પ્રભુજી અમર તપો આ રાજ—
સુલેહ સંપ દુનીયામાં વધ્યાં ને થયો વીજ્ઞાનનો પ્રકાશ,
ન્યાય ન્યાય દુનીયામાં વધે ને હુતર ખીલે જાય.—અમર૦
કોઈ કોઈથી લડે નહી ને કરે છે મનુષ્ય કલોલ,
ચોર ડાકુના ભયના ત્રાસને કીધો મરણને તોલ.—અમર૦
જ્યોર્જ રાજ ધણું જીવે ને ધણું જીવે મેરી માત,
ખીટીશ રાજ આ દુનીયા માંહી ન્યાય ઇયા માટે થયું પ્રખ્યાત—
અમર૦

છપાવનાર:—શંકરલાલ પિતામ્બર વ્યાસ.

[૩૬૪X૭૪.

કાલનું ઠેકાણું:—મગનખાગ, પરેલ રોડ—મુંબઈ.

છાપનાર:—શા. મગનલાલ જગજીવનદાસ.

ઠેકાણું—શ્રી 'સરસ્વતી' છાપખાનું, ૩૫૬, નાગદેવી રસ્તો, મુંબઈ

